

melynek birtokpolitikai jogosultságáról talán szintén vitatkozni lehetne, jönnek élelmes emberek s a közösben maradt apró arányrészeket, talajt és erdőt potompéNZért, holdját néhol 2 koronáért összevásárolják s ha birtokuk meghaladja a 100 holdat, kérik, ismét valamennyi birtokos költségére, az újból való arányosítást. Erre az eljárásra, a melynek segélyével a székelységet lassankint teljesen deposedálni lehet, bíróságaink ráállottak, mig végül újabban a Curia kimondotta, hogy az ilyen újból való arányosítás költségeit az tartozik viselni, a ki azt kérelmezi, végül aztán azt is kimondotta, hogy az arányosítás folytatása meg nem engedhető.

De mindez igen későn történt. Számos helyen a már megkezdett arányosítás káros hatásai csak ezután fognak mutatkozni, több helyen már ismételten lefolyt az arányosítás s ma-holnap a székelység ezrei azon fogják észrevenni magukat, hogy faizási és legeltetési joguktól, megélhetésük leglényegesebb alapjaitól megvannak fosztva.

Nem csekélyebb baj, hogy a kiarányosított erdőbirtok ugyszólván teljesen kiesik az erdőtvörvény és az erdészeti hatóságok felügyelete és kezelése alól.

A füzet végeredményben azt a kérdést veti fel, hogy nem lehetne-e törvény útján intézkedni az iránt, hogy az állam hivatalból váltsa vissza a székelyföldi közhelyekből (erdőköl és legelőkből) a székely kisbirtokos családok által eladott arányrészeket; az eladókat és utódaikat kötelezze a közösségben maradásra; és a helyettük előlegezett és kifizetett váltságösszegeket telekkönyvileg biztosítván, méltányos feltételek és idő alatt az eladókon és jogutódaikon törlesztés útján közadók módjára hajtsa be.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

Felhívás a folyó év őszén tartandó erdészeti államvizsgák tárgyában.

A folyó év őszén erdészeti államvizsgát tenni szándékoZók figyelmeztetnek, hogy a vizsgaletétel engedélyezéseért a fennálló szabályzat értelmében beadandó folyamodványaikat a szabályszerűleg szükséges okmányokkal és szakbeli leirással felszerelve leg-

később f. év augusztus hó végéig az erdészeti államvizsgáló bizottság elnökéhez (Budapest, földmivelésügyi miniszterium erdészeti főosztály, V., Zoltán-utcza 16.) bérmentve küldjék be.

Budapest, 1903. június hó 4-én.

Sóltz Gyula s. k.,
elnök.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az erdőfelügyelőségi ügyosztály új vezetője. Amint értesülünk, a földmivelésügyi miniszterium erdőfelügyelőségi ügyosztályának vezetését *Lászlóffy Gábor* m. k. főerdőtanácsos fogja átvenni. Ezzel ezen fontos ügykör irányítása e téren kiváló gyakorlattal bíró szakember kezébe kerül, a ki ugy szakismereténél, mint széles látkörénél és bő tapasztalatainál fogva egyaránt hivatott arra, hogy az erdőfelügyelet terén a jövőben még megoldandó kérdésekkel megküzdjön és az erdészeti közszolgálat ez ágának érdekeit szilárd kitartással képviselje.

Lászlóffy Gábor Nagybányán 1852. ápril. 3-án született. Erdészeti szolgálatát a kolozsvári m. k. jószágigazgatóságnál 1874. őszén kezdette meg, a szászsebesi erdőhivatal kerületében folytatta, majd 1880. aug. 1-től az 1836. év derekáig kir. alerdőfelügyelő a besztercebányai kir. erdőfelügyelőségnél. Az 1886. évben kir. erdőfelügyelővé neveztetett ki és a pozsonyi királyi erdőfelügyelőség vezetésével bizatott meg, míg nem most főerdőtanácsossá kineveztetvén, az említett magas állás betöltésére a központba hivatott.

Új akadémiai tanár. Boldogult *Csiby Lőrincz* tanszékét a jövő tanév kezdetén *Téglás Károly* m. k. erdőtanácsos veszi át. Téglásban a magyar erdészeti tanügy valóban hivatott képviselőt nyer, akit alapos szakismerete, sokoldalú tapasztalata, kitűnő előadóképessége és irodalmi működése szinte praedesztinált a tanári pályára.

Téglás Károly 1864-ben született Sepsi-Szt-Györgyön. Erdészeti szolgálatba 1886. őszén lépett a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalnál, 1888. őszén az államvizsgának jeles eredménnyel való letétele után a szinevérpolyánai erdőgondnokság vezetését vette át,

majd 1890. tavaszán erdőtenyésztéstani tanársegéd Selmezbányán, a honnan 1893-ban a topánfalvi erdőgondnoksághoz helyeztetett át. Innen Brassóba került kir. alerdőfelügyelőnek, majd ugyanott mint m. kir. erdőmester kiváló sikerrel és a szorosán vett kötelesség határain tulmenő társadalmi tevékenységgel kapcsolatosan vezette az ottani állami erdőhivatalt.

Törvényjavaslat az állami beruházásokról. Lukács László pénzügyminister m. hó 28-án tette a képviselőház asztalára az állami beruházásokról szóló törvényjavaslatot. A földmivelésügyi tárczát érdeklő részében 1.750,000 K. szerepel, mint erdei vasutak építésére szánt összeg. Mi, a kik évek során át hirdetjük, hogy a magyar erdőgazdaság továbbfejlődésének egyik leglényegesebb kelléke a modern szárazföldi szállító eszközökre fordított beruházás, csak örömmel fogadhatjuk, ha a kincstár e tekintetben jó példát nyújt a többi erdőbirtokosoknak. Egy szebb jövő hajnalhasadását véljük tehát üdvözölhetni, mert bizunk benne, hogy a beruházások e csekély kezdetének gazdasági eredményei — ha az összeg felhasználása egyébiránt okszerű lesz — nemcsak e tekintetben kétkedő szakköreinket fogják megnyerni, hanem vezető szakférfaainknak módot is fognak nyújtani, hogy reájuk hivatkozva, a kormányt ujaob ily gazdaságos befektetések szükségességéről meggyőzzék.

Maga az összeg önmagában igen csekély, ha a megoldandó feladatok nagyságára gondolunk, de csekélynek tűnik fel akkor is, ha a más ágazatoknak juttatott hitellel vetjük össze. Így pl. az állami vasgyáraknak, melyeknek *állami* üzemben léte közgazdasági szempontból sokkal kétesebb jogosultsággal bír mint az erdőké, 14.000,000 koronát biztosít a törvényjavaslat.

Értesülésünk szerint az 1.750 000 K.-ból a görgényi uradalomban, a Fekete-Garam völgyében, a fenyőházai (Liptó) és bródi (Bars) erdőgondnokságokban épülnek erdei vasutak.

A fizetésrendezés hullámai még mindig nem csendesedtek le s az állami erdőtisztek nagy része nehezen tud megnyugodni ügyük jelen tényállásával, melyet legutóbbi számunkban ismertettünk.

Ujabbán a kir. erdőfelügyelői kar járult küldöttségileg Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter elé. Az átnyújtott emlékiratban panaszosan emlékeznek meg arról, hogy az ujonnan szervezendő

101 új állásból az erdőfelügyelőség javára csupán egyetlen egy főerdőtanácsosi állás jut. Ezenkívül ugyan a második miniszteri tanácsosi állás is az erdőfelügyelőségi létszámban vétetett fel, de ennek betöltése aligha fog az erdőfelügyelőségi kar kebeléből történni, amint hogy az erdőrendezőségi ügyosztály részére rendszeresített s kezdettől fogva az erdőfelügyelőségek létszámába sorozott egy főerdőtanácsosi és egy erdőtanácsosi állás is mindig más és nem az erdőfelügyelőségi ágazathoz tartozó tisztviselőkkel töltetett ki.

Az erdőfelügyelői kar fontos, befolyásos uradalmakkal szemben is mindig teljes függetlenséget igénylő hivatása és a mindig odaadással teljesített terhes szolgálat mellett az erdőfelügyelői kar arra számított, hogy más hasonló funkciókat végező, de többnyire korántsem oly felelősségteljes állást betöltő, többnyire csak egy megye felett felügyeletet gyakorló tisztviselők példájára szintén elérheti a VI. fizetési osztályt. A tervezett módon ellenben elő fog fordulni, hogy pl. egyes állami erdőhivatalok főnökei, miután alig néhány évet töltöttek a VII. fizetési osztályban, főerdőtanácsosokká lesznek, míg ellenben a működésüket törvényszerűen felülbíráló kir. erdőfelügyelő, aki talán 15—20 éve van a VII. fizetési osztályban és szolgálatának végéhez közel áll, ugyanott marad a hol eddig volt.

Felette szerény az a kérelem, melyet ezek alapján az erdőfelügyelői kar a miniszterhez intéz. Mindössze azt kérelmezi, hogy két főerdőtanácsosi állás helyett öt szerveztessék az erdőfelügyelői létszámban. Kimutatja, hogy a kérelmezett három állás költség-többlete nem tesz ki annyit, mint az a 9912 K. fa- és földváltás, melyet ezidőszerint a központban szolgáló erdőfelügyelői személyzet még élvez, mely azonban a fizetésrendezésről szóló törvény életbeléptetésével beszüntetendő.

Amidőn a tanfelügyelői személyzet $\frac{1}{3}$ -ad részben lesz a VI. fizetési osztályban és a bányakapitányságok személyzete arra törekszik, hogy valamenyi bányakapitány a VI. s a főbányabiztosok ennél fogva legalább részben a VII. fizetési osztályba jussanak, valóban nagy önmegtartóztatásra vall, ha az erdőfelügyelői kar nem is egészen $\frac{1}{4}$ -ed részig igyekszik a VI. fizetési osztályba jutni. Külön erdőfelügyelői személyzete csupán Ausztriának van,

összehasonlítást tehát csakis evvel tehetünk. Ott azonban a vidéki erdőfelügyelők között több miniszteri tanácsossal találkozunk. Ily körülmények között a kir. erdőfelügyelői kar kérelmét olyannak tartjuk, mely nem tisztán személyi motivumokból ered, hanem olyannak, amely elől mértékadó köreink előbb-utóbb a *szolgálat érdekében* sem fognak elzárkózhatni.

M. hó végével egy röpirat hagyta el a sajtót, mely „Mik a jogos kívánságai az állami erdőtiszteknek“ ezimen ad kifejezést azon óhajoknak, melyeket — ugylátszik — széles körök táplálnak még most is a jövő alakulására nézve.

A *E* jel alatt megjelent röpiratot a szerkesztőségünkbe küldött példány alapján a következőkben ismertetjük.

A füzet szerzője szerint a fa- és földjárandóság megszüntetése ellenében ígért állásarányosítás következtében a tisztviselők 32⁰/₀-a lép magasabb fizetési osztályba. Ez a rész az elvesztett mellékilletményekért tényleg kártalanítottak, ha nem is nyer fizetésben annyit, mint más ágazatok tisztviselői. A jelenlegi fizetési osztályban marad a tisztviselők 68⁰/₀-a, ezek minden ellenérték nélkül vesztik el mellékilletményeiket, mert az a ki-átás, hogy pl. a kincstári erdők-nél az erdész 12 év helyett ezentul 9 év mulva lesz főerdésszé, a szerző szerint pénzben kifejezve annyit jelent, hogy az illető 9 éven át megfosztatik az átlag 400 K. értékű mellékilletmények-től, vagyis 3600 K.-t vesztik azért, hogy a gyorsabb előmenetellel 600 koronát nyerjen.

E súlyos veszteségen nem segít az illetményföldek bérbe-adása és a tűzifának kedvezményes árban való adása. Mert a bérösszeg az eddigi állapottal szemben mégis veszteség, de meg alig 30⁰/₀-a a tisztviselőknek részesíthető ily bérletben, 70⁰/₀-a nem; különösen a községi erdőknél alkalmazottak, kincstári földek hiányában, vajmi ritkán kaphatnak földbérletet s épügy fát. A tűzifánál csekély engedmény a gyakran néhány filléryi tőár a tetemes termelési és szállítási költségekkel szemben.

Összehasonlítást tesz azután a röpirat más pályákkal s azután az állami erdőtisztek kívánságait a következő pontokban foglalja össze:

1. Módosíttassék a javaslat 46. §-a akként, hogy épp ugy, mint a kincstári gazdaszatnál alkalmazott tisztviselők, ugy az állam-

erdészeti alkalmazottak is meghagyassanak az általuk eddig élvezett földilletmény és fajárandóság élvezetében.

2. A fizetési osztályokban már a szolgálat hátrányára is mutakozó nagy aránytalanság megszüntetése céljából az állások már a f. évi költségvetésben, amennyiben pedig ez bármi oknál fogva kivihető nem lenne, a legközelebbi 3 év alatt akként arányittassanak, mint az a kincstári bányászati tisztviselőknél van.

3. A javaslatnak a bírósági aljegyzőkre vonatkozó kivételes rendelkezése a szintén főiskolai végzettséggel és államvizsgával bíró erdészjelöltekre is kiterjesztessék, vagyis az államvizsga létetele s így a teljes qualificatio megszerzése után az erdőtiszt is azonnal a X. fizetési osztályba neveztessek ki.

4. A horvát-szlavonországi kincstári erdőknél alkalmazott személyzet részére, figyelemmel az ottani nehezebb szolgálati viszonyokra s a gyermekneveltetéssel járó nagyobb költségekre engedélyezett működési pótlék továbbra is meghagyassék.

Az új autonom vámtarita és a papiripar. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének a vámtarifát tárgyaló ülésén *Hüttner* János a papiripar kívánságait fejtegette, melyek bennünket is érdekelnek.

Ez az ipar a hatalmasabb osztrák papirgyártás versenyé következtében nálunk nem tudott úgy fejlődni, a mint az kívánatos lett volna. Magyarországon, ma faanyagban, cellulozóban és papirban összesen 5500 kocsirakományt termelnek évi 17 millió korona értékben, a miből 2200 kocsirakomány 6 és háromnegyed millió korona értékben exportáltatott, míg Ausztria még az 1902. évben is 4400 kocsirakományt 19 és negyed millió korona értékben hozott be hozzánk. Ezekből a számokból kitűnik, hogy míg Ausztriából csaknem ugyanannyi papir jön be hozzánk, mint a mennyit a magyar ipar előállít, viszont az annyira nyomott helyzetben lévő magyar papiripar termelésének több mint 20 százalékat a Keletre és Japánba kénytelen exportálni, hogy magának fogyasztóterületet biztosítson. A közönség indolenciája is nagy mértékben részes abban, hogy a magyar papirgyártmány még nincsen jobban elterjedve, holott a magyar papiripar gyártmányai minőség tekintetében fölérnek az osztrák ipar készítményeivel. Egyedüli segítségét ez az ipar az önálló vámterületben látja, mely-

nek megteremtésével a kedvezőtlen viszonyok nyomban megjavulnának. Ha azonban ez az ideálunk ez idő szerint még elérhetetlen volna, a kormánynak első sorban arról kell gondoskodnia, hogy a magyar papiripar létföltételei kedvezőbbekké tétessenek és *hogy a faanyag, mely nálunk nagy mennyiségben található, olyképpen és abban a mértékben használtassék ki, a mint ez a papiripar és közvetve az országnak érdekében van.*

Különösen a lucz- és jegenyefenyőt emeli ki, amely mint vékony, 25 cm. vastag celluloze-fa ez idő szerint szabadon megy ki a külföldre, a helyett, hogy a belföldön való földolgozása *kiviteli vámmal* elősegítették. Ezzel pedig elérhető volna az, hogy a belföldi papirgyáraknak faanyaga és celluloze-szükséglete, az országnak nagy összegű munkabérek és beruházott tőkék, az államnak pedig fizetőképes adóalanyok biztosítottatnának. Még szomorubb az a körülmény, hogy kormányhatóságaink szinte csodálatos közömbösséggel térnek napirendre a papiriparnak számos alkalommal nyilvánított óhajai fölött; nem ritka az az eset sem, hogy az egyik minisztérium a másikkal ellentétes irányt követ, ami által az ipar szenved, mert gyakran nagy áldozatokat kell hoznia.

Igazat kell adnunk a felszólalónak abban, hogy még papirgyáraink közelében is ott rohad az a vékonyabb, többnyire *áterdölési* faanyag, mely legalkalmasabb papiranyag, míg a papirgyárak egész vágások megvételére vannak utalva, vagyis nagyrészt oly vastagabb választékok átvételére is, amelyek céljaiknak kevésbé felelnek meg és aránylag drágábbak is.

A gyéritések lehetővé tétele ott, ahol anyaguk értékesítése lehetséges, aminek első feltétele a megfelelő szállító eszközök létesítése, a termelésnek kiméletesebb kivitele házi kezelésben (munkásnevelés!), bizonyos mértékig az értékesítés módjának megváltoztatása, mindezeket, mint Hüttner felszólalásában henrejlő erdőgazdasági vonatkozásokat mi is helyesnek ismerjük, de ezek megvalósulásával azután a legmesszebb menőleg kielégítették a papiripar. Ugy hisszük, hogy akkor nem merülne fel többé a celluloze-fára kívánt kiviteli vám eszméje, amelynek felvetését a papiripar részéről mint a jelenlegi egészségtelen viszonyok szülöttjét némileg érthetőnek tartunk, de a magunk részéről a leghatározottabban kárhozhatnunk kell.

Am vegyük megte'elő intézkedésekkel magunk elejét annak, hogy fafogyasztóink ily kívánságokat bárcsak a jogosság látszatával is hangoztathassanak!

Vágások kihasználása. Közleményem a parasznyai m. kir. erdőgondnokság vágásairól szól, tehát egészen helyi vonatkozása.

Az erdőgondnokság három üzemosztályba van sorozva, az „A” és „C” üzemosztály 3, a „B” üzemosztály egy vágássorozattal. Az „A” üzemosztály: tölgy, kevés cser, itt-ott bükk és gyertyán, a „B” üzemosztály: cser, tölgy, bükk és gyertyán, a „C” üzemosztály: bükk és gyertyán, kevés tölgy és cserfanemü.

Tekintve a kedvező kelendőségi viszonyokat, a vágások belterjes kihasználása lényeges fontosságu, érdemes tehát azzal tüzetesen foglalkozni.

Vágásnem: a fokozatos felújító vágás, mely az erdőterület nagyobb részének természetes uton való felujulását czélozza. A vetővágás, vagy előhasználat alkalmával a fatömegnek körülbelöl fele része, a taroló, vagy végvágás alkalmával pedig, mely a vetővágást 4—5 év mulva követi, a visszahagyott fatömeg használtatik ki. Tölgyes erdőrészekben a kihasználás ezen módja azonban a vágásterületnek természetes uton tölgygyel való beerdősülésére kielégítő eredménnyel nem jár, mert a vetővágás után keletkező tölgyсарjak s kivált a gyertyán és bükk sarjai az u. n. magfák védelme alatt kedvezően fejlődnek, terebélyes bokrokot képeznek s mire a tarolévágás bekövetkezik, ezen sarjak már annyira elhatalmasodtak, hogy az időközben itt-ott keletkezett tölgykelvényeket teljesen elnyomják. Ott, hol az előhasználat alkalmával az értéktelenebb fanem kiszedése folytán nagyobb hézagok keletkeznek, még nagyobb a veszedelem, mert a terület a tarolévágás foganatosításáig elgyomosodik, a lehulló makk nem juthat talajhoz, vagy ha kikel is egy-egy tölgy-makk, a gyom elnyomásának van kitéve. Ezen körülménynek tudható be az, hogy a Bükkhegységben a kocsántalan tölgy pusztul s helyét nagyrésztben a gyertyán foglalja el.

De lássuk magát a vágáskihasználást. A fahozamok értékesítése szerződés szerint és magánelárusítás útján történik; a ki-

használást tehát részint a vállalkozó, részint pedig az erdőgondnokság által alkalmazott munkások, vagy maguk a vevők teljesítik.

A előhasználat megkezdése előtt a visszahagyandó törzsek, u. n. magfák megjelöltetnek, mely után következik a döntés a vágás egész területén, a szerint, a mint a vállalkozónak, vagy magánvevőnek szükséges faanyag az egész vágásterületen szórványosan található.

Az értékesítés módja szerint tehát első sorban kihasználásra jön a haszonfaanyag, ennek döntésére jönnek a vállalkozó munkásai, majd a magánfelek vagy azok alkalmazottjai s végül az erdőgondnokság által felfogadott munkások. A döntés tehát történik a szerint, a mint a munkások a helyi viszonyokkal számolni tudnak. A munkások megszokott nézete az, hogy a törzs arra döntendő, a merre hajlik, nem gondolva azzal, hogy a hajlás irányában döntött törzs talán egy szép magfának kijelölt faegyedre dől s összetöri annak épen magtermésre képes koronáját. Hasonló veszedelemmel jár a döntés ezen módja a végvágásnál is, a midőn a döntés irányával nem számoló munkás a törzs döntésével egy szép fejlődésnek indult fiatal kelvény összetörését idézi elő.

Könnyen elképzelhető tehát, hogy ezen mindenféle munkáselem a döntés szabályaival keveset gondol, izléses munkát nem végez, az erdőőr pedig egymaga tehetetlen a folyton változó munkáselemmel szemben a szabályok érvényesítésére. Pedig a törzseknek helyes irányban való döntése majdnem olyan fontossággal bír, mint a törzsek feldolgozása, mert hiszen a feldolgozás sok esetben függ a helyes irányban történt döntéstől.

Hogy a vágások kihasználásának ezen módja éppen a kitüzött cél, az erdőterületnek természetes uton való felujulása szempontjából legkevésbé felel meg a kívánalomnak, a fennebb közlöttek után bizonyításra nem szorul. Okvetlen szükséges tehát, hogy ezen hosszú időn át megtürt állapot megváltoztassék, a mihez feltétlenül állandó s kellően kioktatott és begyakorolt erdei munkások alkalmazása szükséges. És csak ilyen munkások végezzék a vágások kihasználását, a döntést és feldolgozást, a legértékesebb választéktól a tűzifaig.

A kihasználásnál a törzsek döntésének módja, a döntés irányának helyes megállapítása éppen olyan fontos, mint a törzsek helyes feldolgozása; úgy ezeket, mint a fa állománya szerint a választékok minemüségét a kezelő erdész kell hogy megállapítsa; az ő feladata, hogy a felbecsült fatömeg a kelendősegi viszonyoknak megfelelő választékok szerint kihasználtságuk.

Mint hogy a törzs használhatósága sok esetben csak a ledöntés után állapítható meg véglegesen, ez indokoltá teszi azt, hogy a vágás kihasználásánál a törzsek döntése után azoknak választékok szerinti feldolgozása lehetőleg egy időben történjék. Gyakorlott munkás, ha a termelendő választékok iránt kioktatást nyert, tudni fogja, hogy a ledöntött törzs mely része alkalmas pl. szőlőkarónak, épületi fának, bányafának stb., míg a haszonfára nem alkalmas részét a törzsnek tűzifának dolgozza fel.

A vágások belterjes kihasználását csakis ily módon lehet elérni. És hiába való dolog a választékok minemüségét és mennyiségét a kihasználás előtt igyekezni véglegesen megállapítani, mert ez minden jóigyekezetű eljárás mellett is csak megközelítő eredményt nyújt. Kimondani azt, hogy a vágásból annyi meg annyi m^3 haszonfa, annyi ezer drb szőlőkaró, vagy bányafa lesz kihasználható, ezzel csak feltételesen lehet számítani, de a belterjes kihasználásnak még nincs elég téve, mert a leggyakorlottabb erdőbecslő is csalatkozhatik az álló törzsek faanyagának minősége és használhatósága iránt.

A kerületemben levő folyó évi vágások egyikének kihasználásánál, a létező viszonyok közt fentebbiek lehető szemelött tartásával a következő eredmény éretett el:

Favágási terv szerint előirányoztatott:

haszonfa 227 m^3 , tűzif 908 m^3

Tényleg kihasználtatott:

haszonfa : 363 m^3 tűzifa 704 m^3

Különbség: + 136 m^3 — 204 m^3 .

Hogy végeredményében a vágás 68 m^3 fatömeg kevesebb-lettel használtatott ki, annak oka más körülményekben kere-sendő, de a haszonfánál a becsléssel szemben elért 136 m^3

hozamöbbllet mindenesetre a vágás belterjes kihasználása mellett bizonyít.

Nézetem szerint tehát a vágás helyes kihasználását csakis jól fegyelmezett munkásokkal kell eszközöletni és ez csak teljesen házikezelésben érhető el. A műfára alkalmas törzseket a vállalkozó amugy is tartozik átvenni; egyebekben is a kelendősi viszonyok, miként fennebb is emlitém, olyan kedvezők, hogy a műfa-választékok értékesítése aggodalmat nemcsak nem okoz, de — véleményem szerint — kész áruk, pl. különféle épületi fa oszlopok, rudak vagy szőlőkaró előállításával a keresletet csak fokozni lehet. A termelési költség természetesen a szerződési, illetve árszabályszerinti egységárahhoz hozzászámítandó volna.

További fontos feladat a vágások kihasználásánál az erdőterület felujulásának, esetleg az erdőítésnek megkönnyítése, a törzseknek helyes irányban való döntésével, egyes kelvényeknek a ledöntött törzs gallyaitól való felszabadításával, a törzsről levagdalandó ágak összerakásával. Ezt azonban csak állandó és kellően fegyelmezett erdei munkásokkal lehet végeztetni.

A munkásokat az erdő kihasználására nevelni kell, meg kell értetni velök is a fa becsét. A munkások napi keresetét pedig választékok szerint külön kell megállapítani, mintegy ösztönözni a munkást a nagyobb keresetre való kilátással értékesebb választékok előállítására. Az erdőkezelő legyen segítségére a munkásnak, a ki némely esetben a termelhető választék mineműségében nem tud eligazodni. A munkással szemben buzdítással, jóakarattal, néhol egy kis szigorral eljárni, szintén az ügy érdekében való.

Csegezy Pál.

A kincstári erdőhatóságok szakkönyvtárai. A kincstári erdőhatóságoknál szakkönyvtárak állanak fenn, a melyeknek célja a tisztikarnak a szakirodalom jelesebb termékeit hozzáférhetővé tenni. Ezek a szakkönyvtárak a tisztviselők fizetéséből eszközölt némi csekély levonásokból tartattak eddig fenn, a nélkül azonban, hogy a szakkönyvtár kezelésére maga a tisztikar valamely befolyást gyakorolhatott volna, hanem a beszerezni óhajtott könyvek jegyzékét a felsőbb hatóságnak előzetesen be kellett mutatni.

Az ily czélu levonásnak jogi alapja nem volt, annál is kevésbé, mert a tisztikarnak a saját pénzéből vásárolt könyvek kiválasztására a kellő befolyása nem volt. A felsőbb engedély kikérése e mellett valamely sürgősen szükségelt mű beszerzését gyakran késleltette.

A mint értesülünk, a földmivelésügyi minister a szakkönyvtári levonásokat a közelmúltban beszüntette. Ez a rendelkezés kétségkívül helyes, de remélhetőleg nem jár azzal a következménnyel, hogy a szakkönyvtárak nem fejlesztetnek tovább, a mi csak az ügy kárára volna. Az erdőtisztek továbbképzése, ismereteiknek a haladó kor és tudomány színvonalán való tartása megkívánja, hogy a hazai szakirodalom teljes könyvtára, a folyóiratokat is beleértve, minden erdőgondnokságnál fel legyen található, az erdőhatóság székhelyén pedig ezenfelül a nevesebb külföldi művek is meglegyenek szerezhetők, néhány külföldi folyóirat pedig az erdőgondnokságoknál köröztessek, a mint az néhány erdőhatóságnál eddig is megtörtént.

A tavaszi erdészeti államvizsgák. A folyó évi tavaszi államvizsgákat ápril hó 19—22. napján tartották meg. A vizsgálóbizottság Sóltz Gyula min. tanácsos, orsz. főerdőmester elnöklete alatt Vadas Jenő m. kir. főerdőtanácsos akadémiai tanár, Csik Imre kir. erdőfelügyelő és Török Gábor Debreczen sz. kir. városi erdőmester tagokból állott.

A vizsgára bocsátott 6 folyamodó közül öten jelentek meg, kik közül egy ismételte a vizsgát.

Valamennyi folyamodó államszolgálatban álló erdőgyakornok volt.

Az öt vizsgajelölt közül 4 egyhangulag és 1 szótöbbséggel találtatott „képesített“-nek.

Az államvizsga írásbeli részén a következő kérdések voltak megoldandók.

1. Milyen erdőgazdasági viszonyok között van megokolva és milyen elvek szerint történik a *középerdőalak* képzése? Miben áll a középerdő felujtásának és ezzel kapcsolatosan a főfák elosztásának gyakorlati kivitele? Melyek a középerdőalak előnyei és hátrányai a szál- illetve sarjerdőalakokkal szemben?

2. Valamely erdő fatermését leusztatni óhajtja a vizsgáttevő.

Miképpen eszközli ki az ehhez szükséges engedélyt. Sorolja fel továbbá azokat a munkálatokat, melyeket közvetlenül az usztatás előtt, majd pedig a befejezett usztatás után tenni kell, hogy az erdőbirtokosra, mint az usztatóra, az usztatásból a legkisebb kár háramoljon.

3. Vizsgátevő szolgálati ügykörébe egy 1000 holdas üzemosztály is tartozik. Az erdő szabályos állapotát feltételezve, mekkora tartamos évi hozamot szolgáltat az üzemosztály a vizsgálattevő által a szolgálati helyére vonatkozó viszonyoknak megfelelően felveendő termőhely, fanem illetve fanemek és vágásforduló mellett? mely faválasztékokat (félgyártmányokat) termelhet ott a lehető legnagyobb haszonnal? Vezesse le a termelt faválasztékok (félgyártmányok) piaczi árából az erdei tőárt és jelölje meg, hogy a fatermés értékesítésénél mely eljárást tartja legcélszerűbbnek.

Cs. Gy.

Nemzetközi gazdakongresszus volt f. é. április 13—17-én Rómában, melynek erdészeti szakosztálya is volt. Az Országos Erdészeti Egyesület semmiféle értesítést sem nyert erről a kongresszusról s úgy látszik, hogy hasonló sorsban részesült számos más külföldi egyesület is. Az erdészeti szaklapok ugyanis mélységesen hallgattak erről a nemzetközi gyűlésről, a melyen, mint a párisi kongresszuson a latin népek, olaszok és francziák vitték a vezérszerepet (Perona, Mangin, Küss, Henry, Giacomelli stb).

A kongresszus határozatai egyébiránt még a nemzetközi jellegből következő általánosságon is tultesznek. A kongresszus kimondotta:

1. hogy az erdészeti gyakorlati szakoktatás minden országban lehetőleg tökéletesíttessék;

2. hogy az egyes kormányok a lehető legerélyesebben gondoskodjanak az eddig létező erdők fentartásáról és javításáról, továbbá a kopár területeknek, már amennyiben ez lehetséges, befásításáról.

Az 1902. év erdészeti jelentőségű magyar szabadalmi. Az elmúlt évben a következő erdészeti vonatkozású találmányok kaptak magyar szabadalmat:

1. *Spitzenberg György Károly* kir. erdész, Eberswaldén:

Mivelési eljárás az erdészet, mezőgazdaság és kertészet számára, valamint eszközök ezen eljárás foganatosítására (24382).

A találmányt képező művelési eljárás vonatkozik: *a*) a talaj megmunkálására és az ehhez szükségelt eszközökre, *b*) a magvetés módjára és az ennél alkalmazandó eszközökre, *c*) a növénykultúrák létesítésére és ehhez szükségelt szállító és ültető eszközökre, *d*) a megmunkálandó talaj határolásához és beosztásához szükségelt eszközökre.

A talajmegművelés elveként az a cél van felállítva, hogy a talaj a lazító eszközök segítségével átforgatás nélkül a kívánt mélységig akként műveltessék meg, hogy a termőtalaj fölül legbővebben feküdjék és hogy a lazított és nem lazított talaj között az éles határt elkerüljük, a mikor is a leirt módon lazított talajt kissé lenyomjuk és vékony laza talajréteggel befödjük.

Ezt a célt többféle eszközzel véli Spitzenberg elérhetőnek. Az u. n. *törőkerék* sávokban műveli meg a földet. A vonóerőtől kezdve hátrafelé ez az eszköz a kereten kívül a következő lényeges részekből áll: egy nagyobb *dobból*, a melynek felületén változó sorokban hossz- és harántkések állanak ki s a mely dob a talajminőséghez mérten több vagy kevesebb súlylyal terhelhető. A forgó dob által felszaggatott földet a dob mögött rugós szerkezettel alkalmazott *kapa* aprózza, keveri és elosztja, az ezután következő *rácshenger* ismét kissé lenyomja, miközben a még esetleg megmaradt rögök szétzuzatnak. A rácshengert még egy *borona* követi. A rácshenger és borona a talaj fölszínén finom szemcséjű vékony réteget képez, mely a nedvesség könnyű elpárolgását megakadályozza és a légköri csapadékok behatolását elősegíti. Használaton kívül és szállítás céljából a törődob tengelyére magasabb kerékpár illesztetik, úgy, hogy a kések nem érik a talajt. A többi járulékos szerszám (kapa stb.) ekkor szintén olyképen erősíthetők meg, hogy a talajtól távol tartatnak.

Hasonló szerkezete van Spitzenberg vetőgépeinek. A vonóerő után a már előkészített talajt újból felsebző kapa, utána a kettős hornyot nyomó nagy kerék, e mögött a magot szóró két tölcser van, melyekbe a mag mennyiségét szabályozó és a barázdanyomó-kerék segítségével hajtott kerékszerkezet közvetítése mellett hull a mag a magtartóból. A magtölcser mögött két rácshenger

és egy kis borona takarja a magot. Az egész szerkezet állványát egy hátul haladó munkás vezeti.

Ugy a törőkeréknek, mint a vetőgépnek egyes elemei mint kézi szerszámok külön-külön is készülnek oly helyeken való alkalmazás végett, hol a gépek nem használhatók.

Szabadalom tárgyát képezi továbbá egy vetőkészülék, a melynél a munkás a magot egy a vállára vetett zsákban tartja. A zsák szájánál van a magot egyenletes mennyiségben továbbító s a munkás által forgatott, rovátkos hengszerkezet, a mely a föld közeléig érő, a szükséghez képest ki- és betolható tölcserben végződik.

Ültető fa, fészekkészítő szerszám, a csemetéknek ültetés közben való eltartására szolgáló szerszám, végül az ültető hálózat kitűzésére szolgáló oly zsinór, mely a két végén lévő karókon bármely magasságban rögzíthető, ami a lejtőn való dolgozásnál előnyös lehet, ezek fejezik be a szerszámok bő sorozatát, melyet feltalálójuk hazánkban is szabadalmaztatott.

Valami nagy jelentőséget azonban e találmányoknak nem tulajdoníthatunk, mert az összetettebb gépek alkalmazhatása határozottan igen korlátott (s ez — valljuk be — valamennyi meszterkétebb erdőművelési szerszámra érvényes).

2. *Zsindelyvágó gép.* Feltaláló *Oelschlager Mihály*, gyárvezető Budapesten. (23414).

Lényegében egy körfűrészből áll, mely felett egy szán tolható el. E szánon alkalmazott tövisek közé van fogva középpontosan a zsindely hosszúságának megfelelő fatönk. Az egyik tövis tengelyén egy fogaskerék (osztókerék) látható, a melyet egy kétkaru emeltyű rögzít az által, hogy egy rugó a kerék fogaira szorítja. Amint a szánt s vele a fatönköt a körfűrész felé toljuk, ez a fatönkben sugárirányú rést vág, mely azonban nem ér egészen a fa beléig. Erre a szánt eredeti helyzetében visszahuzva, az osztókereket egy foggal tovább fordítjuk, miáltal a fatönk éppen egy zsindely vastagságnival fordul. Ebben a helyzetben már most újból rést fűrészszelünk, rajta s ez eljárást addig folytatjuk, a míg a tönk zsindelyekre nincs szeletelve. A könnyen szétválasztható zsindelyeket azután az ugyanazon gépen felszerelt horonyvágó és gyaluló szerkezeten teljesen elkészítik.

3. *Gép vasuti talpfák vágására.* Feltaláló Hege Konstantin Sándor gyáros Salemben. (23834).

Egy forgó tengelyen alkalmazott, a munkadarab egész hosszában egyenletesen ható kések idomitják bizonyos sablonok szerint a lassan forgatott fatönköt.

A vasuti talpfáknak gépeken való elkészítése gyakorlati szempontból birna jelentőséggel, ha ezzel a kézi megmunkálásnál elkerülhetlen nagy faapadékok kiküszöbölnek. Ezt azonban ez a gép nem éri el, mert vastagabb tönköknek több talpfára való feldolgozására nem alkalmas, hanem nézetünk szerint csakis nagyjából előkészített fadaraboknak pontos méretek szerinti idomitására szolgál.

4. *Berendezés fa folytonos gőzölésére és kiszáritására.* Feltaláló Weiss Gyula Hermann kereskedő Londonban (24034).

A berendezést két egymás mögött elrendezett kamara jellemzi, a melyeken közös sinpárok vonulnak végig. A fát hordó csillék először a kisebbik kamarába tolatnak, a melybe áttört csöveken át tulhevitett gőzt bocsátanak. Ezt a gőzölő kamarát toloajtók választják el a szárító-kamarától, mely a szerint a mint a fa teljes kiszáritására pl. 4 vagy 5-ször annyi idő kell, mint a gőzölésre, 4 vagy 5-ször nagyobb a gőzölő kamaránál. A szárító kamarába a külső levegőt egy a tetején alkalmazott kis torony szállítja, melyet azonban magától a kamarától erős födém választ el. A lehatoló hideg levegő az így keletkező és gőzzel hevített fűtő csövekkel átszelt alacsony padlásszerű ürben vonul a szárító kamarának a gőzölő kamarától elfordított végehez és itt két oldalt alkalmazott nyilasokon tódul a szárítókamarába, melyek alján is van néhány fűtőtest. A szárító kamaranak a gőzölőhöz közel eső végén egy exhaustor távolítja el az elhasznált levegőt. A gőzölőből a szárítóba került fa lassankint mind előbbre tolatik aszerint amint újabb anyag jő ki a gőzölőből, mignem a szárító kamara tulsó végén mint gőzölt és szárított anyag a szabadba kerül.

5. *Eljárás fának nátriumaluminátoldattal és alumíniumoxyddal való főzés útján történő konzerválására és festésére.* Feltaláló Feyerabendt Gusztáv vegyész Tilsitben (23934).

A fát 130—150° C-ra hevített 15—20° B. sűrűségű natrium-aluminát oldatban főzik, melyhez a natrium-aluminát oldat tiszta-

sági fokához mértén változó mennyiségű aluminiumoxydot adnak, hogy az aluminát tisztátlanságainak a fára gyakorolt alkalikus hatását semlegesítsük. Sőt szükséges, hogy megfelelő mennyiségű szabad aluminiumoxyd is maradjon az oldatban. Az ilyen oldatban való főzés által aránylag igen rövid idő alatt elérhető, hogy a fában lévő összes gyantanemű anyagok gyantaszappanná, a keményítő képzésre alkalmas anyagok pedig oldható anyaggá, azonban nem dextrinné alakulnak át és a fából legnagyobb részét kilugoztatnak, míg a képződött natriumkarbonát a fából kivirágzik és arról lemosható. A fában netalán visszamaradt, a fa romlását elősegítő anyagokat a sejtekben lerakódó aluminiumoxyd mineralizálja, úgy hogy növényi és állati természetű parazitáknak nem szolgálhatnak táplálékul, miáltal a fa az időjárás befolyásának ellentáll.

A fában visszamaradt aluminiumoxyd a fa keménységét növeli és annak lángralobbanását akadályozza. Ezenkívül a fát tartós és keresztülható festésre teszi alkalmassá. Az így kezelt fa egyébiránt festanyag hozzáadása nélkül is a diófához hasonló sötét színt nyer.

6. *Eljárás és készülék fa impregnálására.* Ferrel József Lybrand mérnök Philadelphiában (24653).

A fa főzés vagy atmoszferikus nyomás által telítettik, utóbbi esetben mindaddig, míg az impregnáló folyadék a fán teljesen áthatol és külső rétegén (sugárirányban?) át nem szivárog. A fa konzerválására és tűzmentesítésére 25° B. sűrűségű kénsavas aluminiumoldat szolgál. Ez az oldat azonban a fa színét megváltoztatja, minek meggátolására ezen oldathoz szénsavas magnéziumot vagy szénsavas ammoniumot vagy mindkettőt keverünk, de nem feles mennyiségben, mert különben az oldat coagulál és szilárd halmazállapotba megy át.

Az impregnálókészülék csőalakú tartány, melybe egy-egy fatönk (talpfa) görgők segítségével könnyen betolható; a tartányt és ezzel a fa két végét egyfelől ék, másfelől ütköző légmentesen zárja.

7. *Eljárás a fának megvédésére gombák fejlődése ellen.* Cs. és kir. műszaki katonai bizottság (K. u. K. technisches Militär-Comité) Bécs. (25631.)

A bizottság a folyssavat (fluorsavat) ajánlja a fa konzerválására. A fa, mely 24 órán át ázott 5⁰/₀-os folyssavban, a fát megtámadó gombákkal szemben teljesen ellenállónak bizonyult. Egy próbadarab pl., mely hat hónapon át házigombával fertőzött fa között feküdt, teljesen ép maradt. Valószínűség szerint a következőkben nyilvánul a folyssav hatása:

a) a fehérje megolvad és olyan módosulatba megy át, mely egyáltalában nem szolgálhat a gombáknak tápanyagul.

b) A földalkálisók oldhatatlan fluoridokká alakulnak át. Ennek folytán a gomba nem bírja a fából a szükséges földalkálisókat (Ca, Mg) fölvenni.

c) Az alkálisók, különösen a kaliumsók, szintén fluoridokká alakulnak át s mint ilyenek erősen mérgező hatást gyakorolnak a gombákra.

d) A fa a folyssavval való kezelés folytán ugylátszik szövetének megváltozása nélkül keményebb lesz, vagyis eddig még fel nem derített fizikai és vegyi folyamatok lépnek fel.

A fluorsavnak csekély mértékben tapasztalható elpárolgását meg lehet akadályozni, ha a folyssavoldathoz valamely fluorsót vagy kovafolyssavas sót (chromfluoridot, natriumfluoridot, chrom-silicofluoridot) adunk.

Az oldat, melyet 5⁰/₀-osnál erősebbre készíteni nem kell, alkalmazható máz alakjában, mint áztató folyadék vagy mint nyomással a fába hajtott impregnáló folyadék. Mindennél ólomedényeket kell használni.

Bund Károly.

Nagy erdőégés Amerikában. Északamerikából e hó első felében óriási erdei tűz hírért hozták a napilapok, mely rendkívül nagy területen pusztit és beláthatlan kárt okoz. Uj-Anglia, New-York és New-Yersey államok felett folytonosan sűrű hamufelhő lebeg. A folyton terjeszkedő tűz miatt a kanadai Pacific-vasut vonalának egy részén beszüntette a forgalmat, szintugy szünetel a forgalom Quebec és Montreal között. Az erdei tűz az uj-braunschweigi Musquas nevű városkát is elpusztította, miközben 200 ember lett hajléktalanná.

Nagy széldöntvények Németországban. Az április hó második felében dühöngött szélviharok a német birodalom számos helyén okoztak széldöntést. A döntött fatömeget 800.000 m³-re

becsülik. Némelyek ennek a körülménynek tulajdonítják, hogy az a nagy kereslet, a mely német fakereskedők részéről ez év első négy hónapjában a magyar fa iránt mutatkozott, május hó folyamán némileg csökkent.

A hivatalos Berliner Korrespondenz szerint a kormány nem tart a fapiacz túlterhelésétől, mert egyfelől Oroszországból az igen korai hóolvadás következtében kevés fa fog a német birodalomba vitetni, másfelől a német piacz még igen nagy felvevőképességgel bír. Számos fűrészmű, s éppen a legjelentékenyebbek még nem fedezték évi szükségletüket. Az államerdészet a szél-döntvények akadálytalan eladását azzal szándékozik megkönnyíteni, hogy a szokásos időt, a melyben a fa vételárának lefizetésére kamatok követelése nélkül vár, megnyújtja és szükség esetén a jövő évi rendes vágásokat megszorítja.

A berlini agancskiállításon, a mely január 27-én nyílt meg, rendkívül erős németországi szarvasagancsok voltak láthatók. Az első díjat, a német császár által adományozott kelyhet, Turn Taxis hg.-nek Regensburg közelében (Bajorország) elejtett 20-asa nyerte el, a melynek súlya 12·5 *kg.* volt, tehát megközelítette sulyban azt a 22-est, a melyet néhány év előtt egy száalkai paraszt Tolnamegyében Montenuovo herczeg birtokán lőtt (13 *kg.*) s a melyhez fogható hazánkban sem ejtetett el évek hosszú sora óta.

A Népszerű Erdészeti Növénytan II füzete, melyben Fekete Lajos szakavatott tollával a mohféléket és tülevelüeket írja le, megjelent és lapunk jelen füzetének mellékleteként kerül szétküldésre.

Az állami erdőtisztek gyermekeinek nevelését segélyző alaptól kiosztandó segélyek ügyében a folyamodványok július hó 8-ig küldendők be a földmivelésügyi ministeriumhoz.

Névmagyarosítás Klein Béla m. kir. erdészjelölt vezetéknevét *Kelemen*-re változtatta. Éljen!

Halálozás. Szecsey Lajos, a kalocsai érseki uradalom főerdésze, az Orsz. Erd. Egyes. rendes tagja f. é. ápril hó 7-én meghalt. Béke hamvaira!

Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből.

Magyar földmivelésügyi minsterem előterjesztésére *Téglás* Károly erdőmestert a selmeczbányai bányászati és erdészeti akadémiához erdőtanácsossá és erdészeti akadémiai rendes tanárrá, a VII. fizetési osztály 3. fokozatában a szabályszerű illetményekkel kinevezem.

Kelt Schönbrunnban, 1903. évi május hó 9-én.

Ferencz József, s. k.

Darányi Ignác, s. k.

*

Személyem körüli magyar minsterem előterjesztése folytán *Hoffmann* Antal uradalmi erdőfelügyelőnek sok évi hű és buzgó szolgálata elismeréseül *Ferencz József*-rendem lovagkeresztjét adományozom.

Ferencz József, s. k.

Gróf Széchenyi Gyula, s. k.

*

Személyem körüli magyar minsterem előterjesztése folytán *Balás* Vincze főerdőmesternek, az erdészeti közszolgálat terén kifejített sikeres működése elismeréseül, *Ferencz József*-rendem lovagkeresztjét adományozom.

Kelt Budapesten, 1903. évi május hó 18-án.

Ferencz József s. k.

Gróf Széchenyi Gyula, s. k.

*

Magyar földmivelésügyi miniszterem előterjesztésére *Lászlóffy* *Gábor* erdőfelügyelőt főerdőtanácsossá kinevezem.

Kelt Budapesten, 1903. évi május hó 20-án.

Ferencz József s. k.

Darányi Ignác s. k.

*

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minister *Ferenczi József*, a kultusz-ministerium erdészeti osztályába szolgálattételre berendelt közalap. kir. erdősz-jelöltet erdőszé kinevezte, egyszersmind a pilisszentkeresztli erdőgondnokság vezetésével megbizta, továbbá *Janotyik Károly* znióváraljai közalap. kir. erdősz-jelöltet központi szolgálattételre berendelte.

*

Pilz Ottó Coburg hercegi erdőmester Fülekről Ipoly-Nyékre helyeztetett át.

*

A m. kir. földmivelésügyi minster *Petricsek Adolf* uradalmi erdőgyakornokot, a magyarországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámába, a bustyaházai erdőhivatal kerületébe, ideiglenes minőségű m. kir. erdőgyakornokká nevezte ki.

*

A m. kir. földmivelésügyi minster *Törzs Artur* végzett erdész-akadémiai hallgatót, a magyarországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámába, a kolozsvári erdőigazgatóság kerületébe, ideiglenes minőségű erdőgyakornokká nevezte ki.

*

A m. kir. földmivelésügyi minster az állami kezelésbe vett községi stb. erdők kezelésénél alkalmazott erdőtisztek létszámában *Szántó Mihály* m. kir. főerdészt a IX. fizetési osztály I-ső, *Szuppek József* m. kir. főerdészt a IX. fizetési osztály 2-ik fizetési fokozatába, továbbá *Szalántzy László* m. kir. erdészt a X. fizetési osztály I-ső, *Sipos Mihály* m. kir. erdészt a X. fizetési osztály 2-ik fizetési fokozatába léptette elő.

*

A m. kir. földmivelésügyi minster, a besztercebányai erdőigazgatóság kerületében, a jeczenyei erdőgondnokság vezetésével *Fischer Károly* erdészt bizta meg.

*

A m. kir. földmivelésügyi minster a lipótújvári főerdőhivatal kerületéből *Remenyik Gusztáv* erdészt az apatini, *Krause Tivadar* erdészjelöltet a gödöllői erdőhivatal, *Toperczer Árpád* erdészjelöltet pedig az apatini erdőhivatal kerületéből a lipótújvári főerdőhivatal kerületébe helyezte át.

*

A m. kir. földmivelésügyi minster *Tauber Ödön* erdészjelöltet és akadémiai tanársegédet, a selmeczbányai bányászati és erdészeti akadémiáról a nagybányai főerdőhivatal kerületébe helyezte át.